

הלכות תפלה וברכת כהנים פרק ז

פרק ז

ברכות אחרות

א.

כשתיקנו חכמים דברי תפילות אלו, תיקנו ברכות אחרות לברך אותן בכל יום.

כשיכנס לישון

ואלו הן,

[א]

כשייכנס אדם למיטתו לישן בלילה, מברך,

ברוך אתה י"י אלהינו מלך העולם

המפיל חבלי שינה על עיני

ומאיר לאישון בת עין,

יהי רצון מלפניך י"י אלהי

שתצילני מיצר רע ומפגע רע,

ואל יבהלוני חלומות רעים, ולא הרהורים רעים.

ותהיה מיטתי שלימה לפניך

ותעמידני ממנה לחיים ולשלום

והאירה עיני פן אישן המות,

ברוך אתה י"י המאיר לכל העולם:

ב.

וקורא פרשה ראשונה מקריית שמע, וישן.

ואם אנסתהו שינה - קורא אפילו פסוק ראשון, או פסוקי רחמים, ואחר כך

יישן:

כשייקץ

ג.

בשעה שייקץ בסוף שנתו, מברך והוא על מיטתו כך,

[ב]

אלהי נשמה שנפחת בי טהורה

אתה בראתה ואתה יצרתה ואתה נפחתה בי

ואתה משמרה בקרבי

ואתה עתיד לנטלה ממני

ואתה עתיד להחזירה לי לעתיד לבוא,

וכל זמן שהנשמה בקרבי

מודה אני לפניך י"י אלהי ריבון כל המעשים

ברוך אתה י"י המחזיר נשמות לפגרים מתים:

ד.

[ג]

כששומע קול התרנגול מברך,

ברוך אתה י"י אלהינו מלך העולם הנותן לשכוי בינה להבין בין יום ובין

לילה.

[ד]

כשלוּבש בגדיו מברך,

ברוך אתה י"י אלהינו מלך העולם מלביש ערומים.

[ה]

כשמניח סדינו על ראשו מברך,

ברוך אתה י"י אלהינו מלך העולם עוטר ישראל בתפארה.

[ו]

כשמעביר ידיו על עיניו מברך,

ברוך אתה י"י אלהינו מלך העולם פוקח עיורים.

[ז]

כשישב על מיטתו מברך,

ברוך אתה י"י אלהינו מלך העולם מתיר אסורים.

[ח]

כשמוריד רגליו מן המיטה ומניחם על הארץ מברך,

ברוך אתה י"י אלהינו מלך העולם רוקע הארץ על המים.

[ט]

כשעומד מברך,

ברוך אתה י"י אלהינו מלך העולם זוקף כפופים.

[י]

כשנוטל ידיו מברך תחילה,

ברוך אתה י"י אלהינו מלך העולם אשר קידשנו במצוותיו וציונו על

נטילת ידים.

[יא]

כשרוחץ פניו מברך,

ברוך אתה י"י אלהינו מלך העולם
המעביר שינה מעיני ותנומה מעפעפי,
יהי רצון מלפניך י"י אלהי ואלהי אבותי
שתרגילני לדבר מצוה
ואל תרגילני לדבר עבירה
ותשלט בי יצר טוב ואל תשלט בי יצר רע
ותחזקני במצוותיך
ותתן חלקי בתורתך
ותתנני לחן לחסד ולרחמים בעיניך, ובעיני כל רואי
תגמלני חסדים טובים מלפניך,
ברוך אתה י"י גומל חסדים טובים:

ה.

וכל זמן שייכנס אדם לבית הכיסא אומר קודם שייכנס,
התכבדו מכובדים, קדושים משרתי עליון, שמרוני שמרוני עד שאכנס
ואצא כי זה דרכן של בני אדם.

[יב]

ואחר שיצא מברך,

ברוך אתה י"י אלהינו מלך העולם
אשר יצר את האדם בחכמה וברא בו נקבים ונחלים וחללים חללים שאם
ייסתם אחד מהן או ייפתח אינו יכול להתקיים אפילו שעה אחת, ברוך
אתה י"י רופא כל בשר ומפליא לעשות:

[יג]

כשחוגר חגורו מברך,

ברוך אתה י"י אלהינו מלך העולם אוזר ישראל בגבורה.

[יד]

כששובש מנעלו מברך,

ברוך אתה י"י אלהינו מלך העולם שעשה לי כל צרכי.

[טו]

כשמהלך לצאת לדרך מברך,

ברוך אתה י"י אלהינו מלך העולם המכין מצעדי גבר.

[טז]

ומברך אדם בכל יום,

ברוך אתה י"י אלהינו מלך העולם שלא עשני גוי,

[יז]

ברוך אתה י"י אלהינו מלך העולם שלא עשני עבד,

[יח]

ברוך אתה י"י אלהינו מלך העולם שלא עשני אשה:

סדר הברכות

שמונה עשרה ברכות אלו אין להן סדר, אלא מברך כל אחת מהן על דבר שהברכה בשבילו בשעתו.

כיצד, הרי שחגר חגורו והוא על מיטתו, מברך אוזר ישראל.

שמע קול התרנגול אחר כך, מברך הנותן לשכוי בינה.

וכל ברכה מהן שלא נתחייב בה - אינו מברך אותה:

ח.

כיצד, לן בכסותו, אינו מברך כשעומד מלביש ערומים.

הלך יחף, אינו מברך שעשה לי כל צרכי.

ביום הכיפורים ותשעה באב שאין שם רחיצה, אינו מברך על נטילת ידיים

ולא המעביר שינה.

אם לא נכנס לבית הכיסא, אינו מברך אשר יצר את האדם.

וכן שאר ברכות אלו:

ט.

נהגו העם ברוב ערינו לברך ברכות אלו כולן זו אחר זו בבית הכנסת, בין

נתחייבו בהן בין לא נתחייבו בהן, וטעות היא, ואין ראוי לעשות כן, ולא

ברך אדם ברכה אלא אם כן נתחייב בה:

ברכות התורה

י.

המשכים לקרות בתורה קודם שיקרא קריית שמע, בין קרא בתורה שבכתב

בין בתורה שבעל פה - נוטל ידיו תחילה, ומברך שלש ברכות ואחר כך

קורא, ואלו הן,

[יט]

ברוך אתה י"י אלהינו מלך העולם

אשר קידשנו במצוותיו וציונו על דברי תורה.

[כ]

הערב נא י"י אלהינו את דברי תורתך בפינו

ובפיפיות עמך כל בית ישראל

ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך כל בית ישראל

יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה

ברוך אתה י"י נותן התורה.

[כא]

ברוך אתה י"י אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו

את תורתו ברוך אתה י"י נותן התורה:

יא.

בכל יום חייב אדם לברך שלש ברכות אלו ואחר כך קורא מעט מדברי תורה.

ונהגו העם לקרות "ברכת כהנים",

ויש מקומות שקורין "צו את בני ישראל" (במדבר כ"ח:ב'),

ויש מקומות שקורין שתיהם.

וקורין פרקים או הלכות מן המשנה או מן הבריתות:

זמירות וברכותיו

יב.

ושיבחו חכמים הראשונים למי שקורא זמירות מספר תילים בכל יום, והן

מ"תהילה לדוד" (תהלים קמ"ה:א') עד סוף הספר.

וכבר נהגו העם לקרות פסוקים לפנייהם ולאחריהם.

[כב]

ותיקנו חכמים ברכה לפני הזמירות, והיא ברוך שאמר וכו',

[כג]

וברכה לאחריהן, והיא ישתבח וכו'.

ואחר כך מברך על קריית שמע וקורא קריית שמע:

יג.

יש מקומות שנהגו לקרות בכל יום אחר שמברכין ישתבח - שירת הים, ואחר כך מברכין על שמע.

ויש מקומות שקוראין שירת האזינו.

ויש יחידים שקוראין שתי השירות.

הכל כפי המנהג:

מאה ברכות

יד.

חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום בין היום והלילה.

ומה הן מאה ברכות אלו?

[23] שלש ועשרים ברכות שמנינו בפרק זה.

[30][7] ושבע ברכות של קריית שמע שחרית וערבית לפנייה ולאחריה.

[31][1] וכשמתעטף בציצית מברך, ברוך אתה י"י אלהינו מלך העולם אשר

קידשנו במצוותיו וציונו להתעטף בציצית.

[32][1] וכשלוש תפיליו מברך, ברוך אתה י"י אלהינו מלך העולם אשר

קידשנו במצוותיו וציונו להניח תפילין.

[18*3=54][86] ושלש תפילות, בכל תפילה מהן שמונה עשרה ברכות, הרי

שישה ושמונים ברכות.

[14][100] וכשהוא אוכל שתי סעודות של כל יום מברך ארבע עשרה

ברכות, שבע ברכות בכל סעודה,

אחת כשנוטל ידיו תחילה,
ועל המזון אחת בתחילה ושלש בסוף,
ועל המים לפניו ולאחריו,
הרי שבע:

טו.

בזמן הזה שתיקנו ברכת המינים בתפילה, והוסיפו הטוב והמטיב בברכת המזון, נמצאו חמש ברכות יתירות.

בשבתות וימים טובים שהתפילה שבע ברכות, וכן אם לא נתחייב בשאר ימים בכל הברכות האלו, כגון שלא ישן כל הלילה, ולא התיר חגורו, ולא נכנס לבית הכיסא, וכיוצא באלו - צריך להשלים מאה ברכות מברכות של פירות:

טז.

כיצד, אוכל מעט ירק, ומברך לפניו ולאחריו, וחוזר ואוכל מעט מפרי זה, ומברך לפניו ולאחריו, ומעט מפרי זה, ומברך לפניו ולאחריו, שתה יין, ומברך לפניו ולאחריו, ומונה כל הברכות, עד שמשלים מאה בכל יום:

סדר תפילות יחיד

יז.

סדר שחרית

סדר תפילות כך הוא.

בשחר משכים אדם ומברך ברכות אלו, וקורא הזמירות ומברך לפניו ולאחריהן, וקורא את שמע ומברך לפניו ולאחריה, ומדלג הקדושה מברכה ראשונה שלפניה, שאין היחיד אומר קדושה, וכשהוא חותם גאל ישראל מיד

יעמוד, כדי שיסמוך גאולה לתפילה, ומתפלל מעומד כמו שאמרנו.
וכששלים יושב, ויפול על פניו ומתחנן, ומגביה ראשו ומתחנן מעט והוא
יושב בדברי תחנונים.

ואחר כך יקרא "תהילה לדוד" (תהלים קמ"ה:א'), ויתחנן כפי כוחו, וייפטר
למעשיו:

יח.

סדר מנחה

ובתפילת המנחה, מתחיל לקרות "תהילה לדוד" מיושב, ואחר כך עומד
ומתפלל תפילת המנחה.

וכשמשלים נופל על פניו ומתחנן, ומגביה ראשו, ויתחנן מעט, וייפטר
למעשיו:

יט.

סדר ערבית

ובתפילת הערב, קורא קריית שמע ומברך לפניה ולאחריה, וסומך גאולה
לתפילה, ומתפלל מעומד, וכששלים יושב מעט וייפטר.

ואם התחנן אחר תפילת ערבית - הרי זה משובח.

ואף על פי שמברך השכיבנו אחר גאל ישראל, אינה הפסקה בין גאולה
לתפילה, והרי שתיהן כברכה אחת ארוכה: